

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Συλλογικές συμβάσεις

Άρθρο: 1

Έκταση εφαρμογής του νόμου.

1. Ο νόμος αυτός αφορά όλους όσους εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε οποιονδήποτε ημεδαπό ή αλλοδαπό εργοδότη, επιχείρηση, εκμετάλλευση ή υπηρεσία του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα της οικονομίας, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι στη γεωργία, κτηνοτροφία και συναφείς εργασίες, καθώς και οι κατ' οίκον εργαζόμενοι.
2. Εφαρμόζεται επίσης και σε φυσικά πρόσωπα τα οποία αν και δεν συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας παρέχουν εργασία υπό συνθήκες εξάρτησης και εμφανίζουν ανάγκη προστασίας αντίστοιχη με αυτή των εργαζομένων.

Άρθρο: 2

Περιεχόμενο της συλλογικής σύμβασης εργασίας.

Η συλλογική σύμβαση εργασίας μπορεί να ρυθμίζει:

1. Ζητήματα σχετικά με τη σύναψη, τους όρους λειτουργίας και τη λήξη των ατομικών συμβάσεων εργασίας που εμπίπτουν στο πεδίο ισχύος της.
2. Ζητήματα που αφορούν την άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος στην επιχείρηση, την παροχή συνδικαλιστικών διευκολύνσεων και τον τρόπο παρακράτησης των συνδικαλιστικών εισφορών και της απόδοσής τους στις δικαιούχες οργανώσεις.
3. Ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης, εκτός από τα συνταξιοδοτικά, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τη συνταγματική τάξη και την πολιτική των δημόσιων φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Στην έννοια των συνταξιοδοτικών θεμάτων, που δεν μπορεί να αποτελέσουν περιεχόμενο συλλογικής σύμβασης εργασίας, περιλαμβάνονται και η μεταβολή, αμέσως ή εμμέσως, της σχέσης ασφαλιστρού εργαζομένου και εργοδότη, η μεταβίβαση του βάρους εν όλω ή εν μέρει τακτικών εισφορών ή εισφορών για αναγνώριση προϋπηρεσιών από τον ένα στον άλλο καθώς και η σύσταση ειδικών ταμείων ή λογαριασμών, που χορηγούν περιοδικές παροχές συντάξεων ή εφάπαξ βοήθημα με επιβάρυνση του εργοδότη.

(Το δεύτερο εδάφιο του στοιχείου 3 προστέθηκε με το άρθρο 43 παρ. 3 του Ν. 1902/1990)

4. Ζητήματα σχετικά με την άσκηση της επιχειρηματικής πολιτικής στο μέτρο που αυτή επηρεάζει άμεσα τις εργασιακές σχέσεις.
5. Ζητήματα που αφορούν την ερμηνεία των κανονιστικών όρων της συλλογικής σύμβασης εργασίας.
6. Ζητήματα που προβλέπονται στο άρθρο 12 του ν. 1767/1988 (ΦΕΚ Α' 63) με επιφύλαξη και των αρμοδιοτήτων των συμβουλίων των επιχειρήσεων.
7. Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών.
8. Ζητήματα σχετικά με τις διαδικασίες και τους όρους συλλογικής διαπραγμάτευσης, μεσολάβησης και διαιτησίας.
9. Η συλλογική σύμβαση εργασίας μπορεί να περιέχει ρήτρα ειρήνης σχετικά με τα ζητήματα που ρυθμίζει.
10. Με επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις εργασίας ζητήματα σχετικά με την επαναρρύθμιση ή συμπλήρωση των διατάξεων των παραγράφων 1-6 του άρθρου 38 για τη μερική απασχόληση καθώς και των παραγράφων 1, 2, 3 και 7 του άρθρου 40 για τις πρόσθετες ομάδες εργασίας του νόμου "για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη.
(Το στοιχείο 10 προστέθηκε με το άρθρο 40 παρ. 8 του Ν. 1892/1990).

Άρθρο: 3

Είδη συλλογικών συμβάσεων εργασίας και αρμοδιότητα σύναψής τους.

1. Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας διακρίνονται:

- α) Σε εθνικές γενικές, που αφορούν τους εργαζόμενους όλης της χώρας.
- β) Σε κλαδικές, που αφορούν τους εργαζόμενους περισσότερων ομοειδών ή συναφών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων ορισμένης πόλης ή περιφέρειας ή και όλης της χώρας.
- γ) Σε επιχειρησιακές, που αφορούν τους εργαζόμενους μιας εκμετάλλευσης ή επιχείρησης.
- δ) Σε εθνικές ομοιοεπαγγελματικές που αφορούν τους εργαζόμενους ορισμένου επαγγέλματος και των συναφών προς το επάγγελμα αυτό ειδικοτήτων όλης της χώρας.
- ε) Σε τοπικές ομοιοεπαγγελματικές, που αφορούν τους εργαζόμενους ορισμένου επαγγέλματος ή και των συναφών ειδικοτήτων συγκεκριμένης πόλης ή περιφέρειας.

2. Οι κλαδικές, επιχειρησιακές και εθνικές ή τοπικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις δεν επιτρέπεται να περιέχουν όρους εργασίας δυσμενέστερους για τους εργαζόμενους από τους όρους εργασίας των εθνικών γενικών συλλογικών συμβάσεων.

3. Οι εθνικές γενικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας συνάπτονται από τις τριτοβάθμιες οργανώσεις των εργαζομένων και τις αναγνωριζόμενες ως ευρύτερης εκπροσώπησης οργανώσεις των εργοδοτών ή πανελλήνιας έκτασης.

Στην έννοια των συνταξιοδοτικών θεμάτων, που δεν μπορεί να αποτελέσουν περιεχόμενο συλλογικής σύμβασης εργασίας, περιλαμβάνονται και η μεταβολή, αμέσως ή εμμέσως, της σχέσης ασφαλιστρού εργαζομένου και εργοδότη, η μεταβατική του βάρους εν όλω ή εν μέρει τακτικών εισφορών ή εισφορών για αναγνώριση προϋπηρεσιών από τον ένα ή άλλο καθώς και η σύσταση ειδικών ταμείων ή λογαριασμών, που χορηγούν περιοδικές παροχές συντάξεων ή εφάπαξ βοήθημα με επιβάρυνση του εργοδότη.

(Το δεύτερο εδάφιο της περιπτ. 3 προστέθηκε με την παρ. 3 άρθρου 43 Ν. 1902/1990).

4. Οι κλαδικές συμβάσεις συνάπτονται από πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις που καλύπτουν εργαζόμενους ανεξάρτητα από το επάγγελμα ή την ειδικότητά τους, ομοειδών ή συναφών επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου και από εργοδοτικές οργανώσεις, ειδικά όμως για τους εργαζόμενους στις τράπεζες, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν εργοδοτικές οργανώσεις του κλάδου, από μεμονωμένους εργοδότες που εκπροσωπούνται με κοινό εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο ή εκπροσώπους, εφ' όσον αυτοί οι εργοδότες καλύπτουν τουλάχιστον το 70% των εργαζομένων στον κλάδο.

5. Οι επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις συνάπτονται από συνδικαλιστικές οργανώσεις της επιχείρησης που καλύπτουν τους εργαζόμενους, ανεξάρτητα από την κατηγορία, τη θέση ή την ειδικότητά τους και, εφ' όσον αυτές ελλείπουν, από τις αντίστοιχες πρωτοβάθμιες κλαδικές οργανώσεις και από τον εργοδότη.

6. Οι εθνικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις συνάπτονται από την πλευρά των εργαζομένων από δευτεροβάθμιες ή πρωτοβάθμιες ομοιοεπαγγελματικές συνδικαλιστικές οργανώσεις πανελλήνιας έκτασης. Από την πλευρά των εργοδοτών, οι εθνικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις συνάπτονται από εργοδοτικές οργανώσεις ευρύτερης εκπροσώπησης ή πανελλήνιας έκτασης.

7. Οι τοπικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις συνάπτονται από ομοιοεπαγγελματικές συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων, πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες, τοπικού χαρακτήρα και από εργοδοτικές οργανώσεις.

Άρθρο: 4

Διαδικασία διαπραγματεύσεων - Δικαίωμα και υποχρέωση για διαπραγμάτευση.

1. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών και οι μεμονωμένοι εργοδότες έχουν δικαίωμα και υποχρέωση να διαπραγματεύονται για την κατάρτιση συλλογικής σύμβασης εργασίας.

2. Η πλευρά που ασκεί το δικαίωμα για διαπραγμάτευση οφείλει να γνωστοποιεί στην άλλη πλευρά με έγγραφο τον τόπο των διαπραγματεύσεων και τα υπό διαπραγμάτευση θέματα. Το έγγραφο αυτό κοινοποιείται στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας. Με το ίδιο έγγραφο γνωστοποιούνται τα εξουσιοδοτημένα για τη διαπραγμάτευση πρόσωπα. Η άλλη πλευρά οφείλει να προσέλθει σε διαπραγμάτευση μέσα σε 10 εργάσιμες ημέρες από τη γνωστοποίηση των θεμάτων και να ορίσει τους

αντιπροσώπους της. Η προθεσμία αυτή περιορίζεται σε 24 ώρες, εφ' όσον πρόκειται για ζητήματα που απαιτούν από τη φύση τους άμεση αντιμετώπιση. Ο ορισμός των εκπροσώπων των συνδικαλιστικών οργανώσεων για τη διαπραγμάτευση γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου τους, εκτός εάν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά.

3. Οι διαπραγματεύσεις διεξάγονται καλόπιστα και με πρόθεση να επιλυθεί η συλλογική διαφορά. Τα μέρη οφείλουν να αιτιολογούν τις προτάσεις και τις αντιπροτάσεις τους.

4. Η εργατική πλευρά δικαιούται να αξιώσει από την εργοδοτική πλήρη και ακριβή πληροφόρηση καθώς και την παροχή όλων των στοιχείων που είναι αναγκαία για τη διευκόλυνση των διαπραγματεύσεων των υπό συζήτηση θεμάτων και αναφέρονται στην οικονομική κατάσταση, την οικονομική πολιτική και την πολιτική προσωπικού της επιχείρησης. Οι διατάξεις των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 13 του ν. 1767/1988 εφαρμόζονται ανάλογα στην περίπτωση του άρθρου αυτού. Οι δημόσιες αρχές έχουν την υποχρέωση να παρέχουν τις αναγκαίες πληροφορίες που αφορούν τις εξελίξεις της Εθνικής Οικονομίας καθώς και στοιχεία για τους τομείς απασχόλησης, τιμών και μισθών.

5. Συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων της ίδιας επιχείρησης, κλάδου ή επαγγέλματος δικαιούνται να παρέμβουν στις διαπραγματεύσεις που τους αφορούν.

Εφ' όσον συνυπογράφουν τη συλλογική σύμβαση εργασίας, δεσμεύονται από αυτήν.

6. Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και της διαδικασίας μεσολάβησης και διαιτησίας, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων διατηρούν το δικαίωμα της απεργίας, εκτός αν αυτό έχει αποκλειστεί από προηγούμενη συλλογική σύμβαση εργασίας.

7. Κατά τις διαπραγματεύσεις τηρούνται πρακτικά, τα οποία υπογράφονται από τους αντιπροσώπους των μερών.

Άρθρο: 5

Διαδικασία υπογραφής και θέση σε ισχύ της συλλογικής σύμβασης εργασίας.

1. Εφ' όσον οι συλλογικές διαπραγματεύσεις καταλήξουν σε συμφωνία, αυτή καταρτίζεται έγγραφα σε τρία πρωτότυπα, τα οποία υπογράφονται από τους αντιπροσώπους των μερών.
2. Στο έγγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας πρέπει ν' αναφέρονται οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που συμβλήθηκαν και οι εκπρόσωποί τους, η χρονολογία της κατάρτισης και η έκταση της εφαρμογής της.
3. Το ένα από τα πρωτότυπα κατατίθεται από τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στην αρμόδια κατά τόπο Επιθεώρηση Εργασίας της Νομαρχίας όπου καταρτίστηκε η συλλογική σύμβαση εργασίας. Ειδικά όμως η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας και οι κλαδικές και εθνικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας κατατίθενται στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας. Ο αρμόδιος υπάλληλος συντάσσει πράξη κατάθεσης επάνω στο πρωτότυπο έγγραφο, η οποία υπογράφεται από αυτόν και από τον καταθέτη.
4. Σε κάθε Επιθεώρηση Εργασίας της Νομαρχίας και στην αρμόδια κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας τηρείται ειδικό βιβλίο συλλογικών συμβάσεων και διαιτητικών αποφάσεων όπου καταγράφονται όλα τα βασικά στοιχεία της συλλογικής σύμβασης εργασίας καθώς και οι προσχωρήσεις, οι επεκτάσεις, οι καταγγελίες και οι συμφωνίες από μεσολάβηση. Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας καταχωρούνται στο βιβλίο αυτό την ίδια μέρα που κατατίθενται.
5. Η υπηρεσία χορηγεί αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας σε κάθε ενδιαφερόμενο εφ' όσον υποβάλει σχετική αίτηση.
6. Στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας τηρείται γενικό μητρώο, στο οποίο καταχωρίζονται όλες οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας κατά είδος, και εκδίδεται ειδικό δελτίο, στο οποίο δημοσιεύονται αυτούσια τα κείμενα όλων των συλλογικών συμβάσεων εργασίας.
7. Ο εργοδότης οφείλει να κοινοποιεί στο Συμβούλιο Εργαζομένων της επιχείρησης κάθε επιχειρησιακή Σ.Σ.Ε. καθώς και κάθε τροποποίησή της.
8. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια που αφορά στις παραγράφους 4 και 6 του άρθρου αυτού.

Άρθρο: 6

Ικανότητα για σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας - Νομιμοποίηση εκπροσώπων.

1. Ικανότητα για σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας έχουν:

α. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών όλων των βαθμίδων στο πεδίο της δραστηριότητάς τους.

Ειδικότερα για την παρ. 3 του άρθρου 3 του νόμου αυτού, από την πλευρά των εργαζομένων, ικανότητα για σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας έχει η πλέον αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση. Για τις υπόλοιπες συλλογικές συμβάσεις εργασίας του άρθρου 3 αυτού του νόμου, από την πλευρά των εργαζομένων, ικανότητα για σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας έχει η πλέον αντιπροσωπευτική συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων στο πεδίο ισχύος της συλλογικής σύμβασης εργασίας.

β. Κάθε εργοδότης που απασχολεί πενήντα (50) τουλάχιστον εργαζομένους.

γ. Για τους εργαζομένους σε δικηγορικά, σε συμβολαιογραφικά και άλλα γραφεία η σχετική συλλογική σύμβαση θα υπογράφεται ή η διαιτητική διαδικασία θα διεξάγεται μεταξύ της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων και του οικείου Ν.Π.Δ.Δ., στο οποίο υπάγονται οι εργοδότες.

Η περίπτ. γ' στην παρ. 1 προστέθηκε με το άρθρο 12 Ν. 2336/1995.

2. Κριτήριο της αντιπροσωπευτικότητας είναι ο αριθμός των εργαζομένων που ψήφισε στις τελευταίες εκλογές για ανάδειξη διοίκησης. Αμφισβήτηση της αντιπροσωπευτικότητας μπορεί να εγερθεί με προσφυγή συνδικαλιστικής οργάνωσης, αρμόδιας να υπογράψει αντίστοιχη συλλογική σύμβαση εργασίας, μέσα σε προθεσμία 10 ημερών από την κοινοποίηση του εγγράφου που προβλέπεται από το άρθρο 4 παρ. 2 στην επιθεώρηση εργασίας, οπότε και αναστέλλονται οι διαπραγματεύσεις. Η προσφυγή κρίνεται από την επιτροπή του άρθρου 15 του ν. 1264/1982, η οποία αποφασίζει μέσα σε προθεσμία 10 ημερών. Σε περίπτωση που δεν εκδίδεται απόφαση μέσα στην παραπάνω προθεσμία, ο πρόεδρος της επιτροπής υποχρεούται να εκδώσει μόνος του απόφαση μέσα σε 48 ώρες. Κατά της απόφασης αυτής της επιτροπής δεν χωρεί άσκηση εφέσεως. Η διάταξη αυτή ισχύει ανάλογα και όταν προκύψει περίπτωση αμφισβήτησης της αρμοδιότητας εργοδοτικής οργάνωσης κατά την υπογραφή συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

3. Για τη νομιμοποίηση των εκπροσώπων των συνδικαλιστικών οργάνωσεων εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις των καταστατικών τους.

Άρθρο: 7

Ισχύς συλλογικής σύμβασης εργασίας.

1. Οι κανονιστικοί όροι της συλλογικής σύμβασης εργασίας έχουν άμεση και αναγκαστική ισχύ.
2. Οι όροι ατομικών συμβάσεων εργασίας, που αποκλίνουν από τους κανονιστικούς όρους συλλογικών συμβάσεων εργασίας, είναι επικρατέστεροι, εφ' όσον παρέχουν μεγαλύτερη προστασία στους εργαζόμενους.

3. Όροι εργασίας συλλογικών συμβάσεων εργασίας, που είναι ευνοϊκότεροι για τους εργαζόμενους, υπερισχύουν των νόμων, εκτός αν πρόκειται για διατάξεις αναγκαστικού δικαίου με αμφιμερή ενέργεια.

Άρθρο: 8

Δέσμευση.

1. Οι εθνικές γενικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας καθορίζουν τους ελάχιστους όρους εργασίας που ισχύουν για τους εργαζόμενους όλης της χώρας. Στους εργαζόμενους αυτούς περιλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

2. Οι υπόλοιπες συλλογικές συμβάσεις εργασίας δεσμεύουν τους εργαζόμενους και εργοδότες που είναι μέλη των συμβαλλόμενων συνδικαλιστικών οργανώσεων, τον εργοδότη που συνάπτει συλλογική σύμβαση εργασίας ατομικά και τους εργοδότες που συνάπτουν συλλογική σύμβαση εργασίας με κοινό εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο ή εκπροσώπους, όπως ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 3 του παρόντος.

3. Εφ' όσον ο εργοδότης δεσμεύεται από επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας, οι κανονιστικοί όροι της ισχύουν υποχρεωτικά και στις εργασιακές σχέσεις όλων των εργαζομένων που απασχολούνται από τον εν λόγω εργοδότη.

Άρθρο: 9

Τίτλος Άρθρου: Χρόνος ισχύος της συλλογικής σύμβασης εργασίας.

1. Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας συνάπτονται για ορισμένο ή αόριστο χρόνο. Κάθε συλλογική σύμβαση εργασίας, που προβλέπει διάρκεια ισχύος πέρα από ένα έτος, θεωρείται ότι έχει αόριστη διάρκεια. Η διάρκεια της ισχύος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα έτος.

2. Η ισχύς της συλλογικής σύμβασης εργασίας αρχίζει από την ημέρα της κατάθεσής της στην αρμόδια υπηρεσία και λήγει με την πάροδο του χρόνου που συμφωνήθηκε ή με καταγγελία σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

3. Τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να ορίσουν για τη συλλογική σύμβαση εργασίας αναδρομική ισχύ έως την ημέρα της λήξης ή της καταγγελίας της προηγούμενης συλλογικής σύμβασης εργασίας, από την οποία αρχίζει να υπολογίζεται η διάρκειά της και, σε περίπτωση που δεν υπάρχει προηγούμενη συλλογική σύμβαση εργασίας, από την έναρξη των διαπραγματεύσεων.

4. Οι κανονιστικοί όροι συλλογικής σύμβασης, που έληξε ή καταγγέλθηκε, εξακολουθούν να ισχύουν επί ένα εξάμηνο και εφαρμόζονται και στους εργαζόμενους που προσλαμβάνονται στο διάστημα αυτό, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 8.

5. Μετά την πάροδο του εξαμήνου οι υφιστάμενοι όροι εργασίας εξακολουθούν να ισχύουν μέχρις ότου λυθεί ή τροποποιηθεί η ατομική σχέση εργασίας.

Άρθρο: 10

Συρροή.

1. Αν η σχέση εργασίας ρυθμίζεται από περισσότερες ισχύουσες συλλογικές συμβάσεις εργασίας, εφαρμόζεται η πιο ευνοϊκή για τον εργαζόμενο. Η σύγκριση και η επιλογή των διατάξεων γίνεται κατά τις παρακάτω ενότητες: α) ενότητα αποδοχών, β) λοιπά θέματα.

2. Κλαδική ή επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας υπερισχύει σε περίπτωση συρροής με ομοιοεπαγγελματική συλλογική σύμβαση εργασίας.

Άρθρο: 11

Προσχώρηση και επέκταση εφαρμογής

1. Συνδικαλιστικές οργανώσεις και εργοδότες που δεν δεσμεύονται από συλλογική σύμβαση εργασίας μπορούν να προσχωρήσουν από κοινού σε συλλογική σύμβαση εργασίας που αφορά την κατηγορία τους. Συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων μπορεί να προσχωρήσει σε συλλογική σύμβαση εργασίας, από την οποία δεσμεύεται ήδη ο εργοδότης. Η προσχώρηση γίνεται με ιδιωτικό έγγραφο, που γνωστοποιείται στα μέρη που έχουν συνάψει τη συλλογική σύμβαση εργασίας, κατατίθεται στις κατά τόπους υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και καταχωρίζεται στο ειδικό βιβλίο συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Στην περίπτωση της προσχώρησης ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 5 του νόμου αυτού. Προσχώρηση σε επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας δεν είναι δυνατό να γίνει από εργοδότη ή συνδικαλιστική οργάνωση άλλης επιχείρησης.

2. Με απόφασή του, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας, ο Υπουργός Εργασίας μπορεί να επεκτείνει και να κηρύξει γενικώς υποχρεωτική για όλους τους εργαζόμενους του κλάδου ή επαγγέλματος συλλογική σύμβαση εργασίας, η οποία δεσμεύει ήδη εργοδότες που απασχολούν το 51% των εργαζομένων του κλάδου ή επαγγέλματος.

Ειδικότερα η επέκταση ομοιοεπαγγελματικής συλλογικής σύμβασης εργασίας δεσμεύει όλους τους εργαζόμενους του επαγγέλματος, ανεξάρτητα από το είδος της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 10.

3. Την επέκταση μπορεί να ζητήσει και αρμόδια συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων ή των εργοδοτών με αίτησή της, που υποβάλλει στον Υπουργό Εργασίας. Η επέκταση ισχύει από την ημερομηνία της έκδοσης της απόφασης του Υπουργού και, στην περίπτωση που υπάρχει αίτηση, από την ημερομηνία υποβολής της.

4. Για τους εργαζόμενους στη γεωργία, κτηνοτροφία και συναφείς εργασίες καθώς και για τους κατ' οίκον εργαζόμενους, οι παραπάνω διατάξεις για την προσχώρηση και επέκταση συλλογικής σύμβασης εργασίας ισχύουν για τις συμβάσεις που συνάπτονται αντίστοιχα στους κλάδους αυτούς.

Άρθρο: 12

Καταγγελία της συλλογικής σύμβασης εργασίας.

1. Συλλογική σύμβαση εργασίας αόριστης διάρκειας μπορεί να καταγγελθεί ύστερα από την παρέλευση ενός έτους από την έναρξη της ισχύος της.
2. Συλλογική σύμβαση εργασίας μπορεί να καταγγελθεί πριν από την πάροδο ενός έτους ή πριν από τη λήξη της, αν έχουν μεταβληθεί σημαντικά οι συνθήκες που υπήρχαν κατά την υπογραφή της.
3. Η καταγγελία γίνεται με έγγραφο, που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή, από τον καταγγέλλοντα στον αντισυμβαλλόμενο του και στην τοπική υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας, όπου έχει κατατεθεί η συλλογική σύμβαση εργασίας.
4. Στο έγγραφο της καταγγελίας αναφέρονται συνοπτικά οι λόγοι της και τα προς διαπραγμάτευση θέματα και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 4.
5. Η καταγγελία καταχωρίζεται από τον αρμόδιο υπάλληλο στο περιθώριο του ειδικού βιβλίου, όπου καταχωρήθηκε και η καταγγελθείσα συλλογική σύμβαση εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Άρθρο: 13

Συμφιλίωση.

Για οποιοδήποτε θέμα που προκαλεί διένεξη με αφορμή τη σχέση εργασίας, και αν ακόμη δεν αποτελεί αντικείμενο συλλογικής σύμβασης, μπορεί να ζητηθεί για τη διευθέτησή του, από τις οικείες συνδικαλιστικές οργανώσεις ή και από τον εργοδότη ατομικά, η παρέμβαση συμφιλιωτή. Ο συμφιλιωτής προσπαθεί να επιτύχει την προσέγγιση των απόψεων των μερών το συντομότερο δυνατό για τον τερματισμό της διένεξης. Στο τέλος της συμφιλιωτικής διαδικασίας συντάσσεται πρωτόκολλο που υπογράφεται από τα ενδιαφερόμενα μέρη και το συμφιλιωτή, στο οποίο βεβαιώνεται η συμφωνία ή η διαφωνία των μερών. Σε περίπτωση που η διένεξη προκύπτει κατά τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας και η συμφιλιωτική διαδικασία καταλήξει σε συμφωνία, ακολουθεί η σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας. Ο Υπουργός Εργασίας ή ο υπάλληλος που εξουσιοδοτείται από αυτόν ορίζει ως συμφιλιωτή έναν από τους υπαλλήλους της αρμόδιας κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας ή της επιθεώρησης εργασίας της νομαρχίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Μεσολάβηση - Διαιτησία

Άρθρο: 14

1. Αν οι διαπραγματεύσεις των μερών αποτύχουν, τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να ζητήσουν τις υπηρεσίες μεσολαβητή ή να προσφύγουν στη διαιτησία.
2. Οι όροι της προσφυγής και η όλη διαδικασία καθορίζονται με τη συνομολόγηση σχετικών ρητρών στις συλλογικές συμβάσεις ή, σε περίπτωση που δεν συνομολογήθηκαν τέτοιες ρήτρες, με κοινή συμφωνία των μερών που διαπραγματεύονται. Αν λείπουν παρόμοιες συμφωνίες, εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου αυτού.

Άρθρο: 15

Μεσολάβηση.

1. Τον ορισμό μεσολαβητή μπορεί να ζητήσει οποιοδήποτε από τα ενδιαφερόμενα μέρη.
2. Η διαδικασία της μεσολάβησης αρχίζει με την κατάθεση σχετικής αίτησης από τα ενδιαφερόμενα μέρη, που υποβάλλεται από κοινού ή χωριστά. Η αίτηση, στη δεύτερη περίπτωση, κοινοποιείται και στο άλλο μέρος. Στην αίτηση αναφέρονται τα στοιχεία των μερών και των οριζόμενων εκπροσώπων τους, τα αιτήματα, οι λόγοι που τα δικαιολογούν ή οι λόγοι που καθιστούν αδύνατη την ικανοποίησή τους, οι τυχόν εναλλακτικές προτάσεις και αντιπροτάσεις και οποιοδήποτε στοιχείο το οποίο διευκολύνει τις διαπραγματεύσεις.
3. Ο μεσολαβητής επιλέγεται από τα μέρη από ειδικό κατάλογο μεσολαβητών. Σε περίπτωση ασυμφωνίας τους ο μεσολαβητής ορίζεται με κλήρωση. Για το σκοπό αυτόν, ύστερα από 48 ώρες από την υποβολή της αίτησης, καλούνται τα μέρη να προσέλθουν σε καθορισμένη ώρα για την επιλογή μεσολαβητή και, σε περίπτωση διαφωνίας, για την ανάδειξή του με κλήρωση. Με την ίδια διαδικασία ορίζεται και ο αναπληρωματικός του μεσολαβητή. Με τον ορισμό του μεσολαβητή συντάσσεται πρακτικό ανάληψης της μεσολάβησης.
4. Ο μεσολαβητής καλεί τα μέρη σε συζητήσεις, προβαίνει σε κατ' ιδίαν ακρόαση των μερών, σε εξετάσεις προσώπων, σε πραγματογνωμοσύνη ή σε οποιαδήποτε έρευνα σχετική με τους όρους εργασίας ή την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, συνεπικουρούμενος από πραγματογνώμονες της επιλογής του.
5. Ο εργοδότης και κάθε αρμόδια υπηρεσία έχουν την υποχρέωση να δώσουν στο μεσολαβητή κάθε πληροφορία και να υποβοηθήσουν το έργο του. Ειδικότερα για τους εργοδότες ισχύουν όσα περιγράφονται στην παρ. 4 του άρθρου 4 αυτού του νόμου.
6. α) Αν τα μέρη δεν καταλήξουν σε συμφωνία μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών, ο μεσολαβητής έχει δικαίωμα να υποβάλει σ' αυτά δική του πρόταση.

β) Αν τα μέρη δεν γνωστοποιήσουν την αποδοχή της πρότασης του μεσολαβητή μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την κοινοποίησή της, θεωρείται ότι την απέρριψαν. Η αποδοχή ή η απόρριψη της πρότασης κοινοποιείται και στο άλλο μέρος. Η πρόταση του μεσολαβητή είναι δυνατό να δημοσιεύεται από αυτόν στον ημερήσιο και τον περιοδικό τύπο.

γ) Εφ' όσον η πρόταση γίνεται δεκτή, καλούνται τα ενδιαφερόμενα μέρη από το μεσολαβητή να την υπογράψουν, οπότε αυτή εξομοιώνεται με συλλογική σύμβαση εργασίας και εφαρμόζονται κατ' αναλογία όλες οι διατάξεις για τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

Άρθρο: 16

Διαιτησία.

1. Προσφυγή στη διαιτησία μπορεί να γίνεται:

α) Σ' οποιοδήποτε στάδιο των διαπραγματεύσεων με κοινή συμφωνία των μερών.

β) Μονομερώς από οποιοδήποτε μέρος, εφ' όσον το άλλο μέρος αρνήθηκε τη μεσολάβηση.

γ) Μονομερώς από συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων, εφ' όσον αποδέχονται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει ο εργοδότης.

δ) Ειδικώς για τις επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις καθώς και τις συμβάσεις των επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας δικαίωμα προσφυγής στη διαιτησία έχει το μέρος που αποδέχεται την πρόταση του μεσολαβητή που απορρίπτει το άλλο μέρος.

2. Στις περιπτώσεις του εδαφίου (γ) προσφυγής των εργαζομένων στη διαιτησία αναστέλλεται η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας για διάστημα δέκα (10) ημερών από την ημέρα της προσφυγής.

3. Η απόφαση του διαιτητή εξομοιώνεται με συλλογική σύμβαση εργασίας και ισχύει από την επομένη της υποβολής της αίτησης για μεσολάβηση.

4. Ο διαιτητής επιλέγεται με κοινή συμφωνία των μερών από ειδικό κατάλογο διαιτητών και, σε περίπτωση ασυμφωνίας, με κλήρωση και οφείλει να αναλάβει τα καθήκοντά του εντός πέντε (5) ημερών το αργότερο.

5. Ο διαιτητής μελετά όλα τα στοιχεία και πορίσματα που συγκεντρώθηκαν στο στάδιο της μεσολάβησης και έχει τα ίδια δικαιώματα με το μεσολαβητή.

6. Η διαιτητική απόφαση εκδίδεται σε δέκα (10) ημέρες από την ανάληψη των καθηκόντων του διαιτητή, αν προηγήθηκε μεσολάβηση, και σε διάστημα τριάντα (30) ημερών αν δεν προηγήθηκε.

Άρθρο: 17

Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας.

1. Ιδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία "Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας", με έδρα την Αθήνα. Ο Οργανισμός είναι ανεξάρτητος φορέας και λειτουργεί στο πλαίσιο των διατάξεων αυτού του νόμου και των κανονιστικών πράξεων, που εκδίδονται με εξουσιοδότησή του κατά παρέκκλιση των διατάξεων, που αφορούν το δημόσιο τομέα.

(Το εδάφιο 2 της παρ. 1 προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 7 Ν. 2224/1994)

Ο Οργανισμός διοικείται από ενδεκαμελές διοικητικό συμβούλιο που αποτελείται από:

α) έναν καθηγητή οποιασδήποτε βαθμίδας οικονομικού μαθήματος ή εργασιακών σχέσεων τμήματος Α.Ε.Ι.,

β) έναν καθηγητή οποιασδήποτε βαθμίδας εργατικού δικαίου νομικού τμήματος Α.Ε.Ι.,

γ) έναν επιστήμονα που υποδεικνύεται από το Δ.Σ. της ΕΔΕΚΑ, ειδικευμένο στις εργασιακές σχέσεις,

δ) ανά έναν εκπρόσωπο του ΣΕΒ, της ΓΣΕΒΕ και της Ένωσης Εμπορικών Συλλόγων Ελλάδας,

ε) τρεις εκπροσώπους της Γ.Σ.Ε.Ε.,

στ) έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας,

ζ) ένα πρόσωπο αναγνωρισμένου κύρους και έμπειρο σε θέματα εργασιακών σχέσεων, που ορίζεται κατά πλειοψηφία από τα υπόλοιπα μέλη στην πρώτη, μετά την υπόδειξη από τους φορείς και πριν τη συγκρότηση σε σώμα, συνεδρίασή τους. Για τον ορισμό των μελών των περιπτώσεων (α) και (β) η υπόδειξη γίνεται από τις συγκλήτους των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης με πρόταση των αντίστοιχων πρυτάνεων. Για όλες τις περιπτώσεις η υπόδειξη από τους αρμόδιους φορείς πρέπει να γίνει μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από τη σχετική προς τούτο πρόσκληση. Σε περίπτωση που δεν γίνει υπόδειξη μέσα στην παραπάνω προθεσμία, η υπόδειξη των μελών των περιπτώσεων (α) και (β) γίνεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται με όσα μέλη τελικά υπεδείχθησαν. Τα υπό τα στοιχεία δ' και ε' μέλη δεν μπορούν να είναι μέλη των οργάνων διοίκησης συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτών. Ένα μέλος του εδαφίου δ' και ένα του εδαφίου ε' πρέπει να είναι επιστήμονας οικονομολόγος.

Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτείται σε σώμα με απόφαση του Υπουργού Εργασίας. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού και ο αναπληρωτής του προέδρου, ο οποίος μετέχει στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. με δικαίωμα λόγου αλλά χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. εκλέγεται από τα τακτικά μέλη αυτού". Η θητεία του διοικητικού συμβουλίου είναι τετραετής. Ο επαναδιορισμός των μελών είναι δυνατός.

(Το εδάφιο 7 της παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 6 Ν. 2336/1995).

2. Οι μεσολαβητές και οι διαιτητές αποτελούν ειδικό σώμα. Ασκούν δημόσιο λειτούργημα χωρίς να έχουν την ιδιότητα του δημόσιου υπαλλήλου και απολαμβάνουν πλήρους ανεξαρτησίας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, τα οποία οφείλουν να εκτελούν με αντικειμενικότητα. Στον Οργανισμό προσλαμβάνονται με τριετή θητεία που είναι ανανεώσιμη.

Προκειμένου να ανανεωθεί η θητεία τους μετά την πρώτη τριετία επανακρίνονται σύμφωνα με τα όσα ορίζει ο ειδικός κανονισμός. Οι υποψήφιοι μεσολαβητές και διαιτητές πρέπει:

- α) να έχουν συμπληρώσει το 30ό έτος της ηλικίας τους,
- β) να έχουν πτυχίο Α.Ε.Ι. νομικών ή οικονομικών επιστημών ή συναφών σπουδών,
- γ) να έχουν αποδεδειγμένη εμπειρία σε θέματα εργασιακών σχέσεων.

Προτιμώνται όσοι από τους υποψήφιους έχουν μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών και σχετικές δημοσιεύσεις ιδίως σε θέματα εργασιακών σχέσεων. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί με κανονισμό να καθορίσει επί πλέον προσόντα από όσα αναφέρονται. Ο διορισμός γίνεται μετά δημόσια προκήρυξη των θέσεων. Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν βιογραφικό σημείωμα, τους τίτλους σπουδών, τις σχετικές δημοσιεύσεις και ό,τι άλλο καθορίζεται με την προκήρυξη.

Το διοικητικό συμβούλιο καλεί τους ενδιαφερόμενους σε συνέντευξη, μελετά τους φακέλους των υποψηφίων και επιλέγει τους ικανότερους.

3. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του οργανισμού, ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια που αφορά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου αυτού. Μεταξύ των άλλων ρυθμίζεται ο αριθμός των θέσεων των μεσολαβητών και διαιτητών και του διοικητικού ή άλλου προσωπικού. Οι διατάξεις των προεδρικών αυτών διαταγμάτων, που αφορούν στη συγκρότηση του διοικητικού συμβουλίου και στις διαδικασίες προκήρυξης και διορισμού μεσολαβητών και διαιτητών, ισχύουν μόνο για την πρώτη θητεία του διοικητικού συμβουλίου. Τρεις μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του διοικητικού συμβουλίου, εκδίδεται νέο Π.Δ. με πρόταση του Υπουργού Εργασίας και με σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του οργανισμού.

(Η παρ. 3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 7 Ν. 2224/1994).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

(Διατάξεις που αφορούν τους εργαζόμενους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, ν.π.δ.δ. και ο.τ.α.)

Άρθρο: 19

Για τους εργαζόμενους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, ν.π.δ.δ. και ο.τ.α. ισχύουν οι διατάξεις αυτού του νόμου, εφ' όσον δεν αποκλείονται από τη φύση τους και με την επιφύλαξη των παρακάτω ρυθμίσεων:

1. Όπου στο νόμο αυτόν αναφέρονται εργοδοτικές οργανώσεις ή εργοδότης, νοούνται ο Υπουργός Οικονομικών ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο. Ειδικά για τους εργαζόμενους στα ν.π.δ.δ. και στους ο.τ.α. συμμετέχει και ο υπουργός που ασκεί σ' αυτούς την εποπτεία. Στην τελευταία περίπτωση μπορεί να οριστεί κοινός εκπρόσωπος με κοινή απόφαση των δύο υπουργών. Από πλευράς των εργαζομένων οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας της κατηγορίας αυτής υπογράφονται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων ανάλογης βαθμίδας.

2. Σε περίπτωση αδυναμίας υπογραφής συλλογικής σύμβασης εργασίας λόγω έλλειψης συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων, οι όροι εργασίας καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου υπουργού, εφόσον πρόκειται για εργαζόμενους στο Δημόσιο και του Υπουργού Οικονομικών και του εποπτεύοντος υπουργού για εργαζόμενους στα ν.π.δ.δ. και ο.τ.α.

Άρθρο: 20

1. Σε ιδιαίτερα εξαιρετικές περιπτώσεις το ύψος της αμοιβής των εργαζομένων, τους οποίους αφορά το παρόν κεφάλαιο, μπορεί να καθορίζεται, με απόφαση του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, σε ύψος ανώτερο από το καθοριζόμενο με τη διαδικασία του νόμου αυτού.

2. Η αμοιβή για το επιστημονικό προσωπικό που εργάζεται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, των οποίων προορισμός είναι η έρευνα, καθορίζεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου μέσα στα πλαίσια των αποδοχών που ορίζονται για κάθε ειδικότητα με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εποπτεύοντος κατά περίπτωση υπουργού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Άρθρο: 21

Ποινικές κυρώσεις.

1. Εργοδότης ή εκπρόσωποι αυτού, που παραβιάζουν όρους ισχύουσας συλλογικής σύμβασης εργασίας ή διαιτητικής απόφασης ή υπουργικής απόφασης, τιμωρούνται με χρηματική ποινή

200.000 δραχμών τουλάχιστον. Η διαπίστωση της παράβασης γίνεται από τον αρμόδιο υπάλληλο της επιθεώρησης εργασίας, ο οποίος και υποβάλλει τη σχετική έκθεση του στον εισαγγελέα προς άσκηση της ποινικής δίωξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο: 22

Μέχρι να ολοκληρωθεί η συγκρότηση του σώματος μεσολαβητών και διαιτητών, και για χρονικό διάστημα το πολύ δώδεκα (12) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, η μεσολάβηση θα εξακολουθήσει να διενεργείται από τους οριζόμενους από το Υπουργείο Εργασίας υπαλλήλους, η δε διαιτητική επίλυση των συλλογικών διαφορών εργασίας από τα υφιστάμενα πρωτοβάθμια διαιτητικά δικαστήρια του ν. 3239/1955, πλην αυτών που εκκρεμούν στα δευτεροβάθμια διαιτητικά δικαστήρια κατά το χρόνο της έναρξης ισχύος του παρόντος, οι οποίες εκδικάζονται από αυτά σύμφωνα με το ισχύον μέχρι σήμερα δίκαιο, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος

Άρθρο: 23

Καταργούμενες διατάξεις.

1. Από της ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις:

α) Των άρθρων 1 έως και 27, 40, 41, 42 παρ. 2, πλην της περίπτωσης β, του ν. 3239/1955.

β) Οι διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 1 και 2, 8 και 10 παρ. 1, 2, 4, 5, 6,8, 9, 10, 11 και 12 του ν. 3755/1957.

γ) Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως και 9 του ν.δ. 186/1969.

δ) Οι διατάξεις των άρθρων 1, πλην της παραγράφου 2, 2 έως και 5 και του άρθρου 10 παρ. 1 και 2 του ν.δ. 1198/1972.

ε) Οι διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 549/1977.

στ) Οι διατάξεις του ν.δ. 73/1974.

ζ) Οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 435/1976.

2. Διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις του α.ν. 435/1968.

3. Πάσα αντίθετη γενική ή ειδική διάταξη καταργείται.

Άρθρο: 24

Θεωρούνται νόμιμες, από τότε που έγιναν, οι προσλήψεις που πραγματοποιήθηκαν με τις πιο κάτω αποφάσεις διορισμού, για την κάλυψη 161 κενών οργανικών θέσεων σε 12 ασφαλιστικούς οργανισμούς, αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:

1. Ταμείο Ε.Α.Π.Α. Λιμενεργατών Πειραιώς

α) Φ201/4281/24-7-1987 (ΦΕΚ 158/ΝΠΔΔ/12-8-87)

β) Φ201/6722/7-12-87 (ΦΕΚ 243/ΝΠΔΔ/22-12-87)

γ) Πρ. 10, 11 της 18-4-1989 (ΦΕΚ 72/ΝΠΔΔ/24-4/89)

Συνολικός αριθμός υπαλλήλων 6

2. Ταμείο Σ.Μ.Ε. Δημοσίων Έργων

α) Φ.Επιλ. 553/2-2-1987 (ΦΕΚ 19/ΝΠΔΔ/5-2-87)

β) Φ43/3356/4-6-1987 (ΦΕΚ 106/ΝΠΔΔ/15-6-1987)

γ) Πρ. 158 της 14-2-1989) (ΦΕΚ 45/ΝΠΔΔ/6-3-89 και ΦΕΚ 53/ΝΠΔΔ/17-3-89)

Συνολικός αριθμός υπαλλήλων 61

3. Ταμείο Νομικών

α) Φ41/4152/16-7-1987 (ΦΕΚ 147/ΝΠΔΔ/30-7-87)

β) Φ41/3963/7-7-1987) (ΦΕΚ 138/ΝΠΔΔ/28-7-87)

γ) Απ. 3455/10-5-1989 (Πρ. 12-5-89) (ΦΕΚ 88/ΝΠΔΔ/19-5-89)

Συνολικός αριθμός υπαλλήλων 13

4. Ταμείο Ε.Α.Ε.Υ. Δέρματος Ελλάδος

α) Φ121/4240/24-7-1987 (ΦΕΚ 158/ΝΠΔΔ/12-8-87)

β) Φ121/4515/13-8-1987 (ΦΕΚ 176/ΝΠΔΔ/8-9-87)

γ) Φ121/4977/15-9-1987 (ΦΕΚ 189/ΝΠΔΔ/28-9-87)

δ) Φ121/6511/26-11-1987 (ΦΕΚ 236/ΝΠΔΔ/3-12-87)

Συνολικός αριθμός υπαλλήλων 31.

5. Ταμείο Σ.Ε.Υ. Πρακτορειών

Φ55/4218/16-7-1987 (ΦΕΚ 147/ΝΠΔΔ/30-7-87 και ΦΕΚ 188/ΝΠΔΔ/25-9-87)

Αριθμός υπαλλήλων 7

6. Ταμείο Ε.Α.Υ. Φαρμακευτικών Εργασιών

α) Φ123/4495/3-8-87 (ΦΕΚ 169/ΝΠΔΔ/31-8-1987)

β) Φ123/6843/15-12-1987 (ΦΕΚ 251/ΝΠΔΔ/31-12-1987)

γ) Απ. 137/2908/15-5-1989 (ΦΕΚ 87/ΝΠΔΔ/17-5-1989)

Συνολικός αριθμός υπαλλήλων 12.

7. Ταμείο Ε.Α.Π.Ε. Λιπασμάτων

α) Φ104/4153/16-7-1987 (ΦΕΚ 147/ΝΠΔΔ/30-7-87)

β) Φ104/6349/19-11-1987 (ΦΕΚ 232/ΝΠΔΔ/3-12-87)

Συνολικός αριθμός υπαλλήλων 2.

8. Ταμείο Ε.Α.Υ.Ε. Καταστημάτων

α) Φ113/4130/16-7-1987 (ΦΕΚ 150/ΝΠΔΔ/6-8-87)

β) Φ113/6189/10-11-1987 (ΦΕΚ 226/ΝΠΔΔ/23-11-87)

Συνολικός αριθμός υπαλλήλων 10.

9. Ταμείο Α.Χ.Μ.Α.Υ.Χ. Αξιών Αθηνών

Φ40/4187/16-7-1987 (ΦΕΚ 147/ΝΠΔΔ/30-7-87)

Αριθμός υπαλλήλων 3.

10. Ταμείο Α.Τ. Τύπου Αθηνών

Φ57/4332/23-7-1987 (ΦΕΚ 158/ΝΠΔΔ/12-8-87)

Αριθμός υπαλλήλων 2

11. Ταμείο Ε.Α.Υ.Π. Εταιρειών Τσιμέντων

α) Φ109/5108/15-9-1987 (ΦΕΚ 190/ΝΠΔΔ/1-10-1987)

β) Φ109/2192/26-4-1988 (ΦΕΚ 76/ΝΠΔΔ/9-5-88)

Συνολικός αριθμός υπαλλήλων 10

12. Ταμείο Α.Υ. Τελωνειακών Υπαλλήλων

α) Φ143/4169/16-7-1987 (ΦΕΚ 152/ΝΠΔΔ/7-8-87 και ΦΕΚ 186/ΝΠΔΔ/24-9-87)

β) Φ143/6195/13-11-1987 (ΦΕΚ 224/ΝΠΔΔ/20-11-87)

Συνολικός αριθμός υπαλλήλων 4.

Άρθρο: 25

Κύρωση αποφάσεων.

Κυρώνονται από τότε που εκδόθηκαν οι κατωτέρω υπουργικές αποφάσεις:

1. Η απόφαση του Υπουργού Εργασίας, αριθ. 1533/12.5.1989 (ΦΕΚ 358/τ.Β' της 15.5.1989), της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

"Αριθ. 1533 Καθορισμός χρονικών ορίων λειτουργίας καταστημάτων περιοχής τέως Διοικήσεως Πρωτεύουσας για τη θερινή περίοδο 1989.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του πρώτου και δεύτερου άρθρου του Ν. 1788/88, που κύρωσε την με αριθμ. 10/19.1.88 Π.Υ.Σ. "Ρυθμίσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην Αθήνα".
2. Τις διατάξεις του άρθρου 16 του Ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα".
3. Τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν κατά τη θερινή περίοδο και την υπάρχουσα υποδομή στα καταστήματα.
4. Τις απόψεις των οικείων επαγγελματικών οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων.
5. Την από 11.5.89 γνώμη του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας.
6. Τις ανάγκες εξυπηρέτησης του καταναλωτικού κοινού.

Αποφασίζουμε

Καθορίζουμε το ωράριο λειτουργίας των εμπορικών καταστημάτων, καταστημάτων τροφίμων και κρεοπωλείων - οπωρολαχανοπωλείων περιοχής τέως Διοικήσεως Πρωτεύουσας, από 16 Μαΐου 1989, για τη θερινή περίοδο ως εξής:

α) Εμπορικών καταστημάτων - καταστημάτων τροφίμων και οπωρολαχανοπωλείων:

Δευτέρα 8.00 - 15.00

Τρίτη 8.00 - 14.00 και 17.30 - 20.30

Τετάρτη 8.00 - 15.00

Πέμπτη 8.00 - 14.00 και 17.30 - 20.30

Παρασκευή 8.00 - 14.00 και 17.30 - 20.30

Σάββατο 8.00 - 15.00

β. Κρεοπωλείων:

Δευτέρα 7.30 - 15.00

Τρίτη 7.30 - 15.30

Τετάρτη 7.30 - 15.30

Πέμπτη 7.30 - 15.30

Παρασκευή 7.30 - 13.30 και 17.30 - 20.30

Σάββατο 7.30 - 15.00.

Η απόφαση αυτή, που κοινοποιείται για εκτέλεση, θα δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και θα επικυρωθεί με νομοθετική διάταξη".

2. Η απόφαση του Υπουργού Εργασίας αριθ. 30962/27.4.1989 (ΦΕΚ 315/τ.Β' της 27.4.1989), της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

"Αριθ. 30962 Χρόνος καταβολής ειδικού εποχιακού βοηθήματος Ν. 1836/89.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 1558/1985 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα".
2. Τις διατάξεις του Ν. 1836/1989 "Πρωώθηση της απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις".
3. Την αριθμ. 32702/30.11.88 απόφασή μας "Ειδικό εποχιακό βοήθημα στους οικοδόμους".

4. Την αριθμ. 30659/31.3.89 απόφασή μας "Ειδικό εποχιακό βοήθημα προς ομοειδείς επαγγελματικές κατηγορίες (εκτός οικοδόμων) και ειδικό βοήθημα προς μεμονωμένους ασφαλισμένους" όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.

5. Την αριθμ. 1532/25.4.1989 απόφαση του Δ.Σ. του ΟΑΕΔ (αρ. συνεδριάσεως 20/25.4.89) που μας υποβλήθηκε με το αρ. 112635/26.4.89 έγγραφο του Οργανισμού.

Αποφασίζουμε:

I. Στις ομοειδείς επαγγελματικές κατηγορίες της παρ. 1 του άρθρου 22 του Ν. 1836/89, εκτός των οικοδόμων, λατόμων, ασβεστοποιών και υδραυλικών, το ειδικό εποχιακό βοήθημα καταβάλλεται μια φορά το έτος κατά το από 1η Μαΐου έως 20 Δεκεμβρίου χρονικό διάστημα.

Ο έλεγχος των προϋποθέσεων καταβολής του βοηθήματος διενεργείται κατά το διάστημα από 1η Φεβρουαρίου έως 31 Μαρτίου κάθε έτος. Ειδικά για το βοήθημα του έτους 1989 ο έλεγχος των προϋποθέσεων θα πραγματοποιηθεί κατά την περίοδο καταβολής του βοηθήματος.

II. Για την καταβολή του ειδικού βοηθήματος της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1836/1989 δεν απαιτείται, κατά την περίοδο της "πρώτης εφαρμογής" της με αρ. 30659/31.3.89 απόφασής μας, που είναι το διάστημα των έξι μηνών, η συνδρομή στο πρόσωπο του ανέργου της ιδιότητας του ασφαλισμένου.

III. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 1836/1989 και της αρ. 30659/1989 απόφασής μας, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την αρ. 30902/1989 όμοια.

IV. Η απόφαση αυτή, που κοινοποιείται για εκτέλεση, να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και να κυρωθεί με νόμο".

3. Η απόφαση του Υπουργού Εργασίας, αριθ. 51590/19.7.1985 (ΦΕΚ 553/Β/21-7-1985), της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

"Αριθ. 51590 Παράταση προθεσμίας υποβολής δικαιολογητικών του Π. Δ/τος 901/76.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Π. Δ/τος 1156/77 "Περί Οργανισμού του Υπουργείου Εργασίας".

2. Τις διατάξεις του Ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα".

3. Τις διατάξεις του Π. Δ/τος 901/76 "Περί αντικαταστάσεως των διατάξεων του Π. Δ/τος 189/75 και περί οικονομικής ενισχύσεως των επί τη βάσει του Νόμου 89/1975 ανασυσταθέντων εργατοϋπαλληλικών επαγγελματικών σωματείων και ενώσεων".

4. Το άρθρο 27 του Ν. 1264/1982 "Για τον εκδημοκρατισμό του συνδικαλιστικού κινήματος κλπ"

Αποφασίζουμε:

Παρατείνουμε τις προθεσμίες υποβολής αίτησης και δικαιολογητικών για οικονομική ενίσχυση των συνδικαλιστικών οργανώσεων έτους 1989, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 1, περίπτωση δ' του άρθρου 1 του Π. Δ/τος 901/76 από τη λήξη τους μέχρι 31 Οκτωβρίου 1989.

Η παραπάνω απόφαση που θα κυρωθεί με νόμο, να κοινοποιηθεί και να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης"

4. Η απόφαση του Υπουργού Εργασίας, αριθ. 14949/30.5.1989 (ΦΕΚ 452 τ. Β' της 12.6.1989), της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

"Αριθ. 14949 Συμπλήρωση και τροποποίηση μερικών διατάξεων φορτοεκφορτωτικών εργασιών

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 1558/1985 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα".
2. Τις διατάξεις του Π.Δ. 1156/1977 "περί οργανισμού του Υπουργείου Εργασίας".
3. Τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 74/1975 καθώς και του άρθρου 3 του Ν. 4504/1966.
4. Τις διατάξεις του άρθρου 38 του Ν. 3239/1955.
5. Την επείγουσα ανάγκη λήψεως συμπληρωματικών μέτρων για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών των εργαζομένων στις φορτοεκφορτωτικές εργασίες.

Αποφασίζουμε:

Ι. Συμπληρώνεται το άρθρο 5 του Ν. 74/1975 ως ακολούθως:

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού προστίθεται η εξής διάταξη:

"Επίσης περιλαμβάνονται και οι παρακάτω σκοποί:

α. Η επιδότηση των υποαπασχολούμενων φορτοεκφορτωτών ξηράς και κομιστών τελωνείων ξηράς, εφόσον υπάγονται στα οικεία Κεφάλαια Αποζημίωσης Φορτοεκφορτωτών (Κ.Α.Φ.).

β. Η χορήγηση ατόκων ομαδικών δανείων διάρκειας μέχρι δέκα ετών στους φορτοεκφορτωτές λιμένων και ξηράς για την αγορά μηχανικών μέσων φορτοεκφορτώσεων και εργαλείων (γερανοί, κλαρκ, αρτάνες, κλπ.)".

2. Στο τέλος του άρθρου 5 προστίθενται παράγραφοι 4 και 5 που έχουν ως εξής:

"4. Οι όροι, οι προϋποθέσεις και διαδικασία, το ύψος του δανείου και της επιδότησης, η διάρκεια επιδότησης και δανειοδότησης, η εξόφληση του δανείου και κάθε συναφής λεπτομέρεια καθορίζονται με αποφάσεις μας. Με ίδιες αποφάσεις καθορίζονται τα της οικονομικής ενίσχυσης των οικείων Κεφαλαίων Αποζημίωσης Φορτοεκφορτωτών (ΚΑΦ) από το Λογαριασμό Προστασίας Φορτοεκφορτωτών και Λιμενεργατών (Λ.Π.Φ.Λ.) για τη μέσω τούτων καταβολή του δανείου και της επιδότησης στους φορτοεκφορτωτές, καθώς και του τρόπου των ενισχύσεων τούτων και απόδοσης λογαριασμού επ' αυτών.

5. Για την κάλυψη της δαπάνης που προκαλείται εκ της εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου αυτού, που συμπληρώνεται με την παρούσα, θεσπίζονται υπέρ του Λ.Π.Φ.Λ. πόροι εκ ποσοστού 4% επί των κάθε φορά εισπραττομένων νομίμων εργατικών δικαιωμάτων που βαρύνουν τους παρακάτω υπόχρεους:

α. Τον φορτωτή ή παραλήπτη του εμπορεύματος ή είδους ως επαύξηση των τιμολογίων φορτοεκφορτώσεων ξηράς, εκ ποσοστού 2%.

β. Τους εργάτες φορτοεκφορτωτές ξηράς ως κράτηση, εκ ποσοστού 2%. Οι ανωτέρω πόροι συνεισπράττονται με τους πόρους των Κεφαλαίων Αποζημίωσης Φορτοεκφορτωτών (Κ.Α.Φ.) Ξηράς και με τη μέριμνα των οργάνων αυτών κατατίθενται στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος στον οικείο λογαριασμό του Λ.Π.Φ.Λ."

II. Το εδάφιο β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του Ν. 4504/1966 "περί τροποποίησης και συμπλήρωσης διατάξεων τινών της Εργατικής Νομοθεσίας και περί ετέρων τινών διατάξεων", που αφορά τους πόρους των λογαριασμών αδειάς, αντικαθίστανται ως εξής:

"Οι πόροι των λογαριασμών του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας. Μέχρι την έκδοση απόφασης, σύμφωνα με το ανωτέρω εδάφιο, εξακολουθούν να ισχύουν οι κείμενες διατάξεις".

III. Το εδάφιο β' της παραγράφου 7 του άρθρου 3 του Ν. 4504/1966, που αφορά την επέκταση των φορτοεκφορτωτικών διατάξεων, αντικαθίσταται ως εξής:

"Η επέκταση των διατάξεων των φορτοεκφορτωτικών εργασιών σε κοινότητες ενεργείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, μετά από έκθεση του αρμόδιου Νομάρχη και γνωμοδότηση του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας (Α.Σ.Ε.)".

IV. Η απόφαση αυτή που θα κυρωθεί με νόμο να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης".

5. Η απόφαση του Υπουργού Εργασίας, αριθ. 17645/28-9-1989 (ΦΕΚ 729 τ. Β' της 29-9-1989) της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

(...)

Άρθρο: 26

Κυρώνεται από τότε που εκδόθηκε η αριθ. ΔΙΠΠΠ/Φ.1/9390 Υπουργική Απόφαση που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 768/Β/25-10-1988 και της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

"Αριθ. ΔΙΠΠΠ Φ.1/9390 Προσλήψεις προσωπικού στο δημόσιο τομέα σύμφωνα με τους νόμους 1648/1986 και 1735/1987

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των ν. 1648/1986 (ΦΕΚ 147) και 1735/1987 (ΦΕΚ 195).
2. Ότι, για την καλύτερη εξυπηρέτηση του σκοπού στον οποίο αποβλέπει το σύστημα των προσλήψεων προσωπικού στο δημόσιο τομέα που καθιερώθηκε με τους ν. 1735/1987 και 1648/1986, κρίνονται ως αναγκαίες συγκεκριμένες συμπληρωματικές ρυθμίσεις,

αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

1. Μετά την τρίτη λέξη "...καλώς", στον έβδομο στίχο της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του ν. 1735/1987 και πριν από τη λέξη "και" προστίθεται η φράση "10 μόρια", όταν ο χαρακτηρισμός είναι "καλώς".

2. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 1 του ν. 1648/1986 προστίθεται τελευταίο εδάφιο, ως εξής:

"Ομοίως προστατεύονται και πολύτεκνοι γονείς με 4 τέκνα ή ένα από τα τέκνα τους και όχι περισσότεροι από ένα μέλος της οικογένειας, αν δεν υπάρχουν υποψήφιοι πολύτεκνοι γονείς ή τέκνα τους του προηγούμενου εδαφίου".

3. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν. 1648/1986 προστίθεται η εξής φράση: "και τέκνα αναπήρων και θυμάτων πολέμου και τέκνα αναπήρων αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης του ν. 1285/82 (ΦΕΚ 115)".

4. Η φράση με τις λέξεις "και αναπήρους", στον τέταρτο στίχο της περίπτωσης β' της παραγράφου 11 του άρθρου 3 του ν. 1648/1986, που αρχίζει μετά την τελευταία λέξη "περιόδου" στον τρίτο στίχο της ίδιας παραγράφου και τελειώνει πριν από την λέξη "της" του

τέταρτου στοιχείου αντικαθίσταται ως εξής: "τέκνα αναπήρων και θυμάτων πολέμου, ως και τέκνα αναπήρων αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης του ν. 1285/1982 και προστατευόμενους".

Άρθρο 2

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και να κυρωθεί με νόμο. Αθήνα, 4 Οκτωβρίου 1988"

Άρθρο: 27

Κυρώνεται από τότε που εκδόθηκε η αριθ. 130558/12-6-1989 (ΦΕΚ 471/τ. Β' της 16-6-1989) απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Οικονομικών, Εργασίας και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το κείμενο της οποίας έχει ως εξής:

"ΚΟΙΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΕΘΝ. ΑΜΥΝΑΣ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (ΦΕΚ 177/Α/85).
2. Την γνώμη της Ειδικής Επιτροπής που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 του Ν. 1505/84.

Την ανάγκη λήψης πρόσθετων μέτρων για βελτίωση των συνθηκών εργασίας και του εργασιακού χώρου γενικότερα των εργαζομένων στα Μηχανογραφικά Κέντρα του Δημοσίου των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α.

Αποφασίζουμε

1. Χορηγείται στους εργαζόμενους μπροστά σε οθόνες οπτικής καταγραφής μία ημέρα αδείας μετ' αποδοχών ανά δίμηνο πέραν της κανονικής, ύστερα από αίτηση του εργαζομένου. Το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να ασκηθεί εντός του συγκεκριμένου διμήνου άλλως χάνεται.
2. Καθίσταται υποχρεωτική η απομάκρυνση των εγκύων από τις οθόνες οπτικής καταγραφής και η αλλαγή θέσης εργασίας τους για όλο το διάστημα της κύησης.
3. Καθιερώνονται 15λεπτα διαλείμματα κάθε δύο ώρες κατά την διάρκεια του ωραρίου για όσους εργαζόμενους απασχολούνται μπροστά σε οθόνες πάνω από 4 ώρες την ημέρα συνολικά ή κάνουν διορθωτική εργασία ασχέτως αριθμού ωρών. Τα διαλείμματα αυτά δεν συσσωρεύονται. Για όσους παίρνουν ήδη διάλειμμα μισής ώρας, το διάλειμμα αυτό

συμψηφίζεται με το παραπάνω χωρίς σώρευση. Δεν δικαιολογείται διάλειμμα για άλλες κατηγορίες εργαζομένων πλην των αναφερομένων στην παράγραφο 1.

4. Βελτιώνονται οι συνθήκες εργασίας σε όλα τα μηχανογραφικά κέντρα με τα εξής τεχνικά μέτρα:

α) Εγκατάσταση κλιματισμού - αερισμού, όπου απαιτείται, η βελτίωση του υφισταμένου με προγραμματισμό και έγκριση σχετικών δαπανών, μελετών και έργων από το τρέχον έτος σε κάθε φορέα.

β) Διενέργεια ειδικών μελετών αντιμετώπισης του θορύβου σε κάθε μηχανογραφικό κέντρο, η ανάθεση των οποίων θα γίνει το τρέχον έτος ή ο προγραμματισμός και η έγκρισή τους το αργότερο το επόμενο έτος για κάθε φορέα.

γ) Για την επίτευξη εργονομικών ρυθμίσεων προμήθειες και εγκαταστάσεις, κατά το τρέχον έτος, των παραπάνω στοιχείων που θα χρησιμοποιηθούν από τους εργαζόμενους μπροστά σε οθόνες:

- Ρυθμιζόμενα και περιστρεφόμενα καθίσματα.
- Υποπόδια.
- Ρυθμιζόμενα αναλόγια κειμένου.
- Ρυθμιζόμενες κουρτίνες.
- Κοινά φώτα και όχι φθορισμού ύστερα από αίτημα των εργαζομένων
- Εξασφάλιση σκούρων επιφανειών στα τραπέζια
- Εξασφάλιση χώρου μπροστά στο πληκτρολόγιο ή ειδικού πλαισίου για τη στήριξη του χεριού.

5. Καθιερώνεται, με ευθύνη της διοίκησης του κάθε μηχανογραφικού κέντρου, διενέργεια σεμιναρίων επιμόρφωσης για τους κινδύνους και τα μέτρα προστασίας των εργαζομένων μπροστά σε οθόνες και οπωσδήποτε τη διενέργεια σεμιναρίων πριν από την ανάληψη εργασίας από νέους υπαλλήλους.

6. Καθιερώνονται προληπτικές ιατρικές εξετάσεις για όλο το προσωπικό που εργάζεται μπροστά σε οθόνες από Ιατρό Οφθαλμίατρο και Ορθοπαιδικό, μία φορά το χρόνο ή και όταν παρίσταται ανάγκη κατά περίπτωση. Μέχρις ότου προσληφθούν Γιατροί Εργασίας στους κατά τα ανωτέρω φορείς οι παραπάνω εξετάσεις θα διενεργούνται από γιατρούς στρατιωτικών νοσοκομείων.

7. Παρέχονται ειδικά γυαλιά, όταν αυτό συσταθεί από τον Οφθαλμίατρο καταβάλλοντας το κόστος αγοράς από την ασφάλιση του δημοσίου.

Η απόφαση αυτή που θα κυρωθεί με νόμο να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης"

Άρθρο: 28

1. Με Προεδρικό διάταγμα που προτείνει ο Υπουργός Εργασίας, μπορεί να κωδικοποιηθούν σε ενιαίο κείμενο, υπό τον τίτλο "κωδικοποίηση διατάξεων για συλλογικές συμβάσεις και διαπραγματεύσεις" όλες οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου, του ν. 3239/55 "περί τρόπου ρυθμίσεως των συλλογικών διαφορών εργασίας, συστάσεως κ.λ.π.", του ν.δ. 1198/72 "περί του τρόπου ρυθμίσεως των όρων αμοιβής και εργασίας του επί σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού του Δημόσιου κ.λ.π." όπως και των μεταγενέστερων νόμων που τους τροποποίησαν ή τους συμπλήρωσαν, έστω και εμμέσως. Κατά την κωδικοποίηση αυτήν επιτρέπεται η νέα διάρθρωση της νομοθετικής ύλης, η συγχώνευση άρθρων και προσθήκη νέων, η φραστική διευκρίνιση και η διόρθωση και προσαρμογή της ορολογίας, αρκεί πάντοτε να μην αλλοιώνεται η έννοια των ισχυουσών διατάξεων. Η Κωδικοποίηση αυτή γίνεται από επταμελή επιτροπή, που συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και περιλαμβάνει ανώτερους υπαλλήλους του Υπουργείου Εργασίας και λειτουργεί εκτός ωρών εργασίας των Δημοσίων Υπηρεσιών. Εισηγητής χωρίς ψήφο, ορίζεται υπάλληλος της Διευθύνσεως Δ3 του Υπουργείου. Επίσης στην επιτροπή μπορούν να προστεθούν και δύο επιστήμονες ειδικοί στα εργατικά ή κοινωνιολογικά θέματα.

2. Για τη διευκρίνιση κάθε χρήσιμης λεπτομέρειας στην εφαρμογή αυτού του νόμου, εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εργασίας.

Άρθρο: 29

1. Οι περιπτ. α' β' και ζ' της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 1597/1986 (Α' 68) αντικαθίστανται.
2. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 5 του ν. 1597/1986 αντικαθίστανται.
3. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 7 του ν. 1597/1986 αντικαθίστανται.

Άρθρο: 30

Στις κατηγορίες των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 του ν. 780/1978 περιλαμβάνονται και οι Τεχνικοί Τύπου Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

Άρθρο: 31

Από 1-1-1991 καταργείται η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 14 του ν.δ. 3755/1957 "περί αυξήσεως αναδρομικώς των αποδοχών των μισθωτών, τροποποίησης και συμπληρώσεως του ν. 3239/1955 κλπ".

Άρθρο: 32

1. Η παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 1469/1984 τροποποιείται.
2. (Καταργείται με το άρθρο 16 του ν. 2042/1992, ΦΕΚ Α' 75, η δε κατάργησή της ισχύει από 14.05.1992).

Άρθρο: 33

Το οριζόμενο από το άρθρο 24 του ν. 1545/1985 (ΦΕΚ 91/Α της 20-5-85) ανώτατο όριο αποζημίωσης αυξάνεται από την ισχύ του παρόντος στο ποσό των επτά χιλιάδων πεντακοσίων (7500) ευρώ.

(Η τροποποίηση προστέθηκε με την παρ.5 του άρθρου 7 του Ν. 3075/2002)

Άρθρο: 34

Μετάταξη - μεταφορά προσωπικού.

1. Επιτρέπεται η μετάταξη τακτικών υπαλλήλων α) Από υπουργείο ή αυτοτελή δημόσια υπηρεσία σε υπουργείο ή άλλη αυτοτελή δημόσια υπηρεσία ή σε ν.π.δ.δ..

β) Από ν.π.δ.δ. σε υπουργείο ή αυτοτελή δημόσια υπηρεσία ή άλλο ν.π.δ.δ., εφ' όσον με απόφαση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου κρίνεται ότι πλεονάζουν, για οποιονδήποτε λόγο, στην υπηρεσία που ανήκουν οργανικώς. Η μετάταξη είναι υποχρεωτική και γίνεται, χωρίς αίτηση των υπαλλήλων, σε κενή θέση. Αν δεν υπάρχει κενή θέση, η μετάταξη μπορεί να γίνεται με μεταφορά της θέσης που κατέχει ο μετατασσόμενος. Η θέση αυτή μεταφέρεται αυτοδικαίως με την απόφαση της μετάταξης και εντάσσεται στις θέσεις του οικείου κλάδου ή σε συνιστώμενο κλάδο. Οι μετατασσόμενοι πρέπει να κατέχουν τα προσόντα του κλάδου στον οποίο μετατάσσονται.

2. Για τους μετατασσόμενους εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 7 και των δύο πρώτων εδαφίων της παρ. 9 του άρθρου 20 του ν. 1735/1987.

3. Προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα, εφ' όσον με απόφαση του υπηρεσιακού συμβουλίου κρίνεται ότι πλεονάζει, μεταφέρεται, χωρίς αίτησή του, σε υπηρεσίες του Δημοσίου ή ν.π.δ.δ. και κατατάσσεται σε κενές θέσεις, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, εφ' όσον έχει τα προσόντα που προβλέπονται για τις θέσεις αυτές. Αν δεν υπάρχουν κενές θέσεις, η κατάταξη γίνεται σε θέσεις με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας, οι οποίες συνιστώνται αυτοδικαίως με την απόφαση μεταφοράς, κατά ειδικότητα και αριθμό ίσο με τον αριθμό των προσώπων που θα καταταγούν σ' αυτές. Για το συνολικό αριθμό των θέσεων αυτών κατά ειδικότητα εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του αρμόδιου για την πρόσληψη οργάνου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το παραπάνω προσωπικό υπόκειται στις διατάξεις του Κεφ. Γ' του ν. 993/1979, όπως ισχύουν.

4. Για το προσωπικό που μεταφέρεται έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις των παρ. 14, 16 και 17 του άρθρου 20 του ν. 1735/1987

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στη Δ.Ε.Η., στον Ο.Τ.Ε., στις τράπεζες του δημόσιου τομέα, στις επιχειρήσεις που υπάγονται στον Ο.Α.Ε., καθώς και στις επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα που δεν είναι βιώσιμες, ιδίως λόγω πτώχευσης, ή που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση.

6. Προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου και των ν.π.δ.δ., εφ' όσον με απόφαση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου κρίνεται ότι πλεονάζει με οποιονδήποτε τρόπο, μεταφέρεται, χωρίς αίτηση, σε υπηρεσίες του Δημοσίου ή ν.π.δ.δ., όπως ορίζεται στις περιπτώσεις α-β της παρ. 1. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 3 και 4.

7. Όταν η μετάταξη ή μεταφορά γίνεται σε κενή θέση ή συνιστώμενη προσωποπαγή θέση, καταργείται με την απόφαση μετάταξης ή μεταφοράς η θέση που κατέχει ο μετατασσόμενος ή μεταφερόμενος υπάλληλος.

8. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, τα υπηρεσιακά συμβούλια των υπουργείων, των ν.π.δ.δ. και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου του δημόσιου τομέα υποχρεούνται εντός τεσσάρων μηνών από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου να κρίνουν με απόφασή του για την ύπαρξη πλεονάζοντος προσωπικού κατά κλάδο ή ειδικότητα. Η κρίση για την ύπαρξη πλεονάζοντος προσωπικού θα επαναληφθεί και κατά το έτος 1992 και η σχετική διαδικασία θα αρχίσει το Φεβρουάριο του έτους αυτού. Τα υπηρεσιακά συμβούλια πρέπει να έχουν αποφανθεί το αργότερο μέχρι το τέλος Απριλίου του ίδιου έτους. Η απόφαση των υπηρεσιακών συμβουλίων γνωστοποιείται εντός δέκα (10) ημερών στο Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης και το πλεονάζον προσωπικό τίθεται αυτοδικαίως στη διάθεση του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης για μετάταξη ή μεταφορά. Η μετάταξη ή μεταφορά διενεργείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και των οικείων υπουργών. Αν σε φορείς της παρ. 3 δεν λειτουργεί υπηρεσιακό συμβούλιο, για τη μεταφορά προσωπικού απαιτείται απόφαση του συλλογικού οργάνου διοίκησης αυτών. Μετάταξη ή μεταφορά υπαλλήλου χωρίς αίτησή του, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, επιτρέπεται μόνο μία φορά. Μετάθεση ή απόσπαση σε υπηρεσία άλλου νομού, χωρίς αίτηση του υπαλλήλου που μετατάσσεται ή μεταφέρεται με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, απαγορεύεται πριν παρέλθει εξάμηνο.

9. Τα υπηρεσιακά συμβούλια, προκειμένου να κρίνουν για την ύπαρξη ή μη πλεονάζοντος προσωπικού κατά κλάδο ή ειδικότητα, λαμβάνουν υπόψη τους τον αριθμό του υπηρετούντος προσωπικού, μόνιμο και με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, κατά κλάδο και ειδικότητα για κάθε φορέα, την οργανωτική διάρθρωση των υπηρεσιών, την έκταση των αρμοδιοτήτων τους, τη δυνατότητα εφαρμογής συστημάτων πληροφορικής και μηχανοργάνωσης, το γεγονός της μη πλήρους απασχόλησης μέρους του προσωπικού ή της μη απασχόλησής του σε εργασίες αντίστοιχες των προσόντων τους, τη δυνατότητα ανακατανομής του υπηρετούντος προσωπικού και την ανάγκη μείωσης των δαπανών του προσωπικού και εντατικοποίησης της εργασίας. Η ύπαρξη κενών οργανικών θέσεων και μόνο δεν μπορεί να αποτελέσει αιτιολογία κρίσης για μη ύπαρξη πλεονάζοντος προσωπικού. Ο Υπουργός

Προεδρίας της Κυβέρνησης, μετά από έλεγχο του Σώματος Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, μπορεί να ζητεί αρμοδίως την επανεξέταση της σχετικής απόφασης του υπηρεσιακού συμβουλίου.

(Οι παρ. 1-6 και 8-9 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 56 Ν. 1943/1991).

10. Οι διατάξεις της παρ. 6-10 του άρθρου 17 του ν. 1586/1986 εφαρμόζονται και για τους υπαλλήλους που υπηρετούν κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

11. (Παραλείπεται ως μη ισχύουσα, καταργήθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 56 Ν. 1943/1991).

12. (Παραλείπεται ως μη ισχύουσα, καταργήθηκε με την περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 8 Ν. 2085/1992).

Άρθρο: 35

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει ένα μήνα μετά από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με δυνατότητα παράτασης του χρόνου αυτού κατά ένα μήνα ακόμα με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις. Ειδικά οι διατάξεις των άρθρων 17 και 18 του παρόντος ισχύουν από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 7 Μαρτίου 1990